

BOEKBESPREKING

Tetsuaki Kira, 1955. Coloured illustrations of the shells of Japan. Uitg. Hoikusha te Osaka, prijs \$ 4.--.

In Japan verscheen in 1955 een geïllustreerd werk betreffende daar te lande voorkomende schelpen. Het werd samengesteld door T. Kira en uitgegeven door Hoikusha te Osaka. Het beslaat 205 bladzijden, meet 21x16 cm en ziet er uitstekend verzorgd uit. Met de vergulde japanse karakters op de band maakt het een onmiskenbaar exotische indruk tussen zijn westerse soortgenoten. De prettige indruk wordt nog verhoogd door gekleurde afbeeldingen van schelpen op stofkaf en kartonnen huls waarin het geleverd wordt.

Hoofdzaak vormen evenwel de 67 platen, waarop, natuurgetrouw naar vorm en kleur, dikwijls in verschillende standen opgenomen, 1203 soorten (waarbij enkele ondersoorten) zijn afgebeeld naar foto's in kleuren. Vergelijkt men beschikbare voorwerpen met deze figuren, dan blijkt hun, over het algemeen voortreffelijke, gelijkenis. Op de zeer licht blauwe ondergrond der platen komen witte en transparante schelpen duidelijk uit. Op iedere plaat zijn de erop voorkomende soorten genummerd met arabische cijfers, die op de tegenoverliggende bladzijde worden herhaald. Daarboven is de wetenschappelijke naam van de bijbehorende soort vermeld en daaronder op welke schaal deze is afgebeeld. De nomenclatuur is volgens de nieuwste inzichten en daar geen synoniemen zijn opgegeven behoeft men zich niet in taxonomische problemen te verwickelen. Heeft men uit die contreien afkomstige, onbegrepen stukken in zijn collectie, dan kan men die met behulp van dit werk grotendeels thuisbrengen. En daar gaat het tenslotte om!

Een gedeelte van de inhoud is gewijd aan de latijnse namen der families. De verdere tekst is japans. Intussen is wel duidelijk geworden dat men geen op tabellen berustend determineerwerk in handen heeft.

Van de behandelde hoofdgroepen noemen we de Prosobranchia, vertegenwoordigd met 666 soorten; hierop volgen in aantal de Lamelli-branchia met 432 soorten; de Pulmonata tellen er 58. De andere, zelfs soms belangrijke, groepen moeten het met minder doen, bijv. de Cephalopoda met slechts 4 soorten. Genera met zeer kleine soorten, zoals in de familie Rissoïdae, zijn verwaarloosd. Ook de Nudibranchia worden niet behandeld en van de schelpdragenden zijn de dieren zelf niet afgebeeld.

Het boek is dus zuiver conchyliologisch van opzet en laat deze spectaculaire facet van de malacologie op zijn voordeligst uitkomen: 50 Conidae, 51 Cypraeidae zijn o.a. afgebeeld. Benijdenswaardige kusten, waar zo'n rijk gevariëerde malacofauna voorkomt!

Een standaardwerk is het boek dus niet, al is de samenstelling wetenschappelijk verantwoord. Kritiek op enkele punten van ondergeschikt belang kan gevoegelijk achterwege blijven. Wel moet worden aangenomen, dat het de Heer Kira ongetwijfeld veel moeite zal hebben gekost zoveel moois bijeen te brengen. Wij zijn hem daarvoor erkentelijk.

Het bestaan van dit werk werd ons geopenbaard door de Heer Kuiper, die zo vriendelijk was het te tonen op een van de contact-avonden van de Haagse werkgroep in het vorige jaar. De prijs bedraagt US \$ 4.--, waarbij \$ 0.40 voor vracht. Het wordt aangetekend verzonden; met bijkomende kosten voor correspondentie, invoervergunning e.d. kan het bedrag der aankoop gesteld worden op + fl. 18.-

Wij bestelden 15 exemplaren tegelijk bij Maruzen Company Ltd, P.O. Box 605, Tokyo Central, met welke firma in het engels gecor-

respondeerd kan worden en die onze bestelling keurig heeft verzorgd, terwijl een flinke korting werd toegestaan. Tussen bestelling en aflevering verlopen 3 à 4 maanden.

Rest ons nog van deze plaats een woord van dank aan de betrokken personen van de japanse ambassade voor de met vriendelijke welwillendheid vestrekte inlichtingen.

A.L. Brandhorst

P.H. Fischer, 1950. Vie et mœurs des mollusques. Payot, Paris, pp. 1-309, 180 fig., prijs fr. frs 1200.

In de serie Bibliothèque Scientifique verscheen van de hand van de malacoloog Fischer, verbonden aan een wetenschappelijk instituut te Saigon in Indo-China, het deel betreffende "Vie et mœurs des mollusques". Het geheel is op typisch franse wijze uitgevoerd, wat o.a. tot uiting komt in de kwaliteit van het papier en de soms slecht gereproduceerde afbeeldingen.

Het boek is verdeeld in vijf gedeelten, resp. omvattend een algemene inleiding, een deel betreffende "Les peuplements des mollusques" (bevat o.a. beschouwingen omtrent soortsbegrip, ontstaan en evolutie, populaties en zoögeografie), "Activité individuelle" (fysiologie, voedsel, voortplanting), "Evolution individuelle" (geboorte, ontwikkeling, levensduur, dood, afweer, etc.), en "Sensibilité et psychisme", terwijl het werk besloten wordt met een systematisch overzicht.

Uiteraard is het een compilatiewerk, wat niet wegneemt dat de auteur veel (soms ongepubliceerde) eigen resultaten van eigen onderzoek er in verwerkt heeft. Compileren op kritische wijze is niet ieders werk; Fischer heeft het er echter goed af gebracht. De literatuur is d.m.v. voetnoten onder aan elke pagina vermeld. Wat betreft dit deel kan men zeggen dat de auteur absoluut up to date is, iets wat men helaas van de nomenclatuur geenszins kan zeggen. De tijd is toch voorbij dat men spreekt van Helix hispida (onderschrift fig. 12) en reeds lang was aan de nomenclatuurregels als recommandatie toegevoegd, dat de triviale namen alle zonder uitzondering met een kleine letter geschreven moeten worden. In 1948, tijdens het zoölogencongres te Parijs, dat Fischer ongetwijfeld heeft bijgewoond, is deze recommandatie in de regels opgenomen, zodat momenteel de verplichting bestaat om overal dus een kleine letter te gebruiken. Zijn dit overigens bezwaren waar men gemakkelijk over heen stapt, het ontbreken van een zaakregister wordt toch gevoeld als een pijnlijk gemis. Zoiets belemmert het hanteren van een boek, dat de bedoeling heeft algemene informatie te geven.

Een derde opmerking moet mij nog van het hart: bij de bespreking van de verspreiding van de weekdieren over de aarde aan de hand van twee kaartjes wordt slechts een verdeling in regionen gegeven zonder een enkel voorbeeld. Bij de behandeling bijv. van de "Sous-région brésilienne" zou toch volstaan kunnen worden met het noemen van een paar typische geslachten; deze geografische bespreking zou daardoor aan duidelijkheid winnen, terwijl zo ook het logische van een dergelijke indeling tot zijn recht zou komen.

Deze kritische opmerkingen doen niets af aan de waarde van het werk als geheel. Het is bijzonder te waarderen, dat hier in overzichtelijke vorm een groot aantal gegevens bijeengebracht is betreffende gebieden, waaromtrent de gemiddelde malacoloog dikwijls slecht ingelicht is (fysiologie!). Mijns inziens had echter het laatste stuk "Sensibilité et psychisme" beter weggelaten kunnen worden; de auteur verliest zich hier in ten dele onvruchtbare theoretische beschouwingen

A.C. van Bruggen

Mr. F. B. Bakels, 1956. Goed taalgebruik en het persklaar maken van stukken. Scheltema & Holkema, Amsterdam, 64 pag., gebroch. fl. 2.25; ook verkrijgbaar Goed taalgebruik, 40 pag., gebroch. fl. 1.50.

Voor personen die bijdragen schrijven voor het CB of Basteria lijkt het mij nuttig om kennis te nemen van de brochure van Mr. Bakels. In een uiterst beknopt geheel wordt het juiste gebruik van de taal en het persklaar maken van artikelen behandeld, waarbij soms zeer behartigenswaardige opmerkingen gemaakt zijn. Helaas zijn de voorbeelden soms wat gezocht en/of ongelukkig gekozen. Zo bijvoorbeeld de germanismen; ons inziens hebben woorden en uitdrukkingen als interesse, naslagwerk (encyclopedie en woordenboek dekken dit begrip niet geheel), spitsuur en in het kader van in het Nederlands reeds burgerrecht verkregen. Ik geef echter graag toe dat hier bijna geen grens te trekken is. Voor de anglicismen geldt hetzelfde.

Zeer goed zijn gedeelten als Grammaticale varia, Vaak verwarde woorden, terwijl bij de behandeling van het manuscript er terecht de nadruk op gelegd wordt, dat men niet consequent genoeg kan zijn. Het is echter niet duidelijk waarom bijvoorbeeld Uebersicht, i.p.v. Übersicht, wordt afgekeurd.

Bij de korte samenvatting van de regels van de spelling 1955 valt de algemene inconsequentie (locomotief contra vakantie, douane contra loop, etc.) weer op; dit is uiteraard geen verwijt aan de auteur.

Het is zeker een nuttig boekje voor allen die schrijven in de ruimste zin des woords. De prijs ligt echter naar verhouding vrij hoog.

A.C. van Bruggen